

Başbakan Merkel kısa süre içinde ikinci kez Türkiye'ye giderek başbakan ve cumhurbaşkanıyla görüştü. Görüşme konusu, savaşın yoğunlaştığı Halep'ten kaçarak Türkiye sınırına gelen binlerce mülteciyle ilgiliydi. Şimdilik 30 bin olarak tahmin edilen bu sayının, kısa zamanda yüz bine ulaşması bekleniyor.

Merkel'in bundan önceki ziyaretinde olduğu gibi, nasıl bir tesadüftür bilinmez, Ege denizi yeniden mülteci faciasına sahne oldu. Ege sahillerinden Yunan adalarına geçmek için bindikleri botun batması sonucu yirmi kadar mülteci boğuldu.

Mesaj herkesin anlayabileceği kadar açık: bizimle anlaşın, şartlarımızı kabul edin, yoksa bırakırız insanları giderler... Bir bölümü yollarda ölebilir ama Avrupa'ya fazlasıyla yeni mülteci gelecektir.

Görüşmenin sonuçları açıklanmadı ama ne neler konuşulduğunu tahmin etmek zor değildir.

Türkiye'nin Suriyeli mültecilerin Yunanistan'a geçmesini engellemesi isteniyor.

Türkiye, Suriye'den gelenlere iltica vermiyor ya da iltica başvurusu yapmaları bile mümkün değil. Yeni çıkan bir kararname ile beş yıl süreli olarak geçici koruma altında bulunuyorlar.

Bir mülteci için en önemli sorun, gelmek zorunda kaldığı topraklarda kendisi için güvenli bir ortam ve gelecek bulunmasıdır. Bu şartlar Türkiye'de bulunmadığı için de fırsatını bulan tehlikeleri göze alarak gitmek istiyor.

Almanya'nın ve genel olarak Avrupa Birliği'nin (AB) sorunu, Türkiye'den çıkışın engellenmesidir. Yunanistan'a gelenler bu ülkenin ekonomik durumu ortada olduğu için her yolu deneyerek ve

gerektiğinde yaya olarak Almanya, Fransa ve Kuzey Avrupa ülkelerine ulaşmak istiyorlar. Mülteci akınına karşı Hırvatistan'da engelleme yapılması da konuşulmakla birlikte, akını Türkiye'de kesmek en geçerli yol gibi görünüyor.

AKP yönetimi bunun karşılığında para istiyor. Eğer mülteciler için ülkeyi daha çekici duruma getirmek amacıyla harcama yapılacaksa, bu harcamanın AB tarafından karşılanması isteniyor. Almanya, AB adına üç milyar Avro sözü verirken, Türkiye –o da şimdilik- beş milyarda ısrarlı görünüyor.

Suriyeli mültecilere bazı haklar –sınırlı çalışma hakkı- gibi verildi. Yasaya göre asgari ücretin altında çalıştırılmayacaklar ama yerliler için bile bu kuralın genellikle işlemediği düşünülürse, Suriyelilerin de bugüne kadar olduğu gibi normalin yarı fiyatına çalıştırılacakları düşünülebilir.

Türkiye, son mülteci akınında, sınırdan toplu geçişlere izin vermiyor ve gelenleri Suriye tarafında kurulmuş kamplara gönderiyor. Bu tutum, AB ile yapılmış anlaşmanın sonucudur ama ne kadar süre yapılabileceği belli değildir.

AKP yönetimi insan kaçakçılarına karşı mücadele etmek bir yana, ortak çalışıyor denilebilir. Facebook veya twitter'de cumhurbaşkanı aleyhine belirlemede bulunanların bile saptanıp dava açıldığı bir ülkede, yüzlerce kişi Ege kıyılarına gelip konaklıyor, bekliyor, insan tacirleriyle anlaşıyor ve ne polisin, ne sahil güvenliğinin ne de jandarmanın bundan haberi olmuyor!

Yunanistan cumhurbaşkanı geçtiğimiz günlerde yaptığı bir açıklamada, Türkiye'deki yöneticilerin insan kaçakçılarıyla birlikte çalıştıklarını, ellerinde kanıt bulunduğunu belirtmişti. Bunu anlamak için kanıta bile gerek bulunmuyor, durum o kadar açık...

Ege denizini geçmek için insan kaçakçılarına ödenen kişi başına 1000 Doların (kış tarifi 1500-2000 Dolar) tümünü bu kişiler almıyor. Bu para polis, jandarma, mülki amirler arasında paylaşıyor.

Geçenlerde bu ticaretten iyi para kazanan bir astsubay tutuklanmıştı, ama olur böyle arada bir operasyonlar...

Bundan sonraki gelişmeler nasıl olabilir?

Suriyeli mültecilerin büyük bölümü için geri dönüş mümkün görünmüyor. Bu kişilerin Türkiye’de kurdukları şirket sayısı 5000’i geçmiş durumdadır. Küçük üretime, hizmet sektörüne, düşünülebilecek her yere giriyorlar ve fiyat kırıyorlar. Artan sayıda kişi emek yoğun işler için düşük fiyatlı bu işçilere başvuruyor. Yerli ile yabancı işçi arasında oluşan husumetten kaynaklanan kavgalar duyulduğundan daha fazladır.

Esad kaldı ama Suriye gitti. Çok sayıda yerleşim birimi yıkılmış durumda ve çok sayıda Suriyeli mülteci için kısa vadede dönüş mümkün gözüküyor.

TC Vatandaşlık Yasası’na göre dil öğrenen ve ülkede beş yıldır kalanlar vatandaş olabilirler. Burada hükümetin kararı belirleyici olacaktır ama tahminim artan sayıda mültecinin vatandaş olarak kabul edilmeye başlanacağıdır. Yakın geçmişte aynı uygulama İranlılar için de yapılmıştı. AB’den gelen paranın bir bölümü bu insanlara hizmet için harcanacak, durumları az biraz iyileştirilecek ve ardından vatandaşlık yolu açılacaktır.

CHP mültecilere karşıdır. Sosyalistlerin konuyla pek ilgisi bulunmamaktadır. Bu durumda sayıca az olmayan yeni seçmenlerin kimi seçecekleri de bellidir.

Hepsi bu kadar değil...

AKP hükümetinin mültecileri kullanarak sadece para istemeyeceğini düşünmek gerekir. Avrupa ülkelerinde, özellikle Almanya’da aktif olan siyasi sürgünlere karşı sıkı önlemler isteyecektir. Bu tür istekler açıklanmaz; görüşülür, anlaşılır ve yapılır.

AKP’nin fırsat eline geçmişken böyle bir talepte bulunmayacağını düşünmek saflık olur. Talep yeni değildir ama bu kez talep edenin eli daha kuvvetlidir.

Yeni Uluslararası Tutuklama Emirleri mi çıkarılır (Kırmızı Bülten) ya da özellikle Almanya'da politik olarak aktif sürgünlere karşı yeni yaptırımlar mı gerçekleşir; bilinmez ama açık olan Türkiye tarafından bunun ısrarla talep edileceğidir.

AKP'nin ısrarlı talebinin tümüyle karşılıksız kalacağı düşünülemez.

Hareketli ve daha baskıcı bir döneme giriyoruz.